

Työtaistelutilasto 2024

SYYSKUU 2025

Sisältö

3	Esipuhe
4	70 työtaistelua vuonna 2024
5	Lakkojen kokonaismäärä alle 2010-luvun keskitason
6	Työtaisteluista aiheutuneita menetyksiä eniten teollisuuden yrityksissä
7	Poliittiset työtaistelut yleisin syy työtaisteluille vuonna 2024
8	Työtaisteluista merkittäviä työaikamenetyksiä ja taloudellista vahinkoa
9	Laittomista työtaisteluista tuomitut hyvityssakot alhaisia
11	Suomessa edelleen selvästi enemmän työtaisteluja ja laittomia lakkoja kuin Ruotsissa

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10),
00131 Helsinki
Puhelin 09 420 20
www.ek.fi

Raportti internetissä:
www.ek.fi/julkaisut

Lisätietoja:

Asiantuntija
Katja Miettinen
Puh. 040 839 4839

Yhteyspäällikö
Lauri Vuori
Puh. 050 471 1198

Asiantuntija
Marjukka Rautavirta
Puh. 040 632 9400

Ulkoasu:
Arja Nyholm, Jumo Oy

Syyskuu 2025

Tämä julkaisu sisältää tietoja vuoden 2024 työtaisteluista ja työtaisteluiden takia menetetyistä työpäivistä EK:n jäsenkentässä sekä eräillä yksityisen sektorin aloilla, jotka eivät ole EK:n jäseniä. EK laatii julkaisun vuosittain. Julkaisussa on myös tietoja työtaisteluista aiheutuneista vahingoista yrityksille sekä työtaistelujen kehityksestä Suomessa ja Ruotsissa. Lisäksi julkaisua varten on tarkasteltu työtuomioistuimen tuomioita ja tuomittujen hyvityssakkojen määriä laittomien työtaisteluiden osalta sekä nostettu esimerkkejä räikeimmistä laittomista lakoista, joilla on aiheutettu yksittäisille yrityksille merkittäviä vahinkoja.

Vuonna 2024 toimeenpantiin 70 työtaistelua ja työtaistelun uhkaa. Työtaistelujen kokonaismäärä laski alle 2010-luvun keskitason. Työtaisteluissa menetettiin silti yli 206 000 työpäivää ja niihin osallistui yli 105 000 työntekijää, mikä on lähes kaksinkertainen määrä edellisvuoteen verrattuna.

Vuonna 2024 laittomia työtaistelutoimenpiteitä oli yhteensä 10 kappaletta, kun vuonna 2023 niitä oli 14 kappaletta. Laittomat työtaistelutoimenpiteet liittyivät useimmiten työnantajan liikkeenjohtovallan tai työnjohto-oikeuden käyttämiseen, kuten työnantajan toiminnan järjestelyihin, muutosneuvotteluihin tai henkilöstöpolitiikkaan. Laittomista työtaisteluista aiheutui yrityksille vuonna 2024 yritysten arvion mukaan yli 2 miljoonan euron vahingot.

Laittomista työtaisteluista ammattiliittojen ja ammattiosastojen maksettavaksi tuomittujen hyvityssakkojen määrä on vähäinen suhteessa yrityksille aiheutuneisiin vahinkoihin. Heinäkuun loppuun 2025 mennessä työtuomioistuin on tuominnut vuoden 2024 laittomista työtaisteluista ammattiosastojen maksettavaksi hyvityssakkoja yhteensä 19 600 euroa ja ammattiliittojen maksettavaksi 6 200 euroa.

Työrauhalainsäädäntöä on uudistettu 18.5.2024 voimaan tulleilla muutoksilla. Poliittisten työtaisteluiden enimmäiskesto on rajoitettu, suhteettomat myötätuntotyötaistelut kielletty ja lainvastaisista työtaisteluista tuomittavien hyvityssakkojen suuruutta nostettu huomattavasti. Nämä muutokset vaikuttivat vuonna 2024 erityisesti poliittisiin työtaisteluihin, jotka loppuivat lähes kokonaan muutosten voimaantulon jälkeen. Uusi lainsäädäntö tulee todennäköisesti vaikuttamaan laajemmin työtaisteluiden määrään ja hyvityssakkojen suuruuteen tulevaisuudessa.

Helsingissä syyskuussa 2025

Elinkeinoelämän keskusliitto
EK Työelämä

70 työtaistelua vuonna 2024

Vuonna 2024 oli yhteensä 70 työtaistelua tai sen uhkaa. Työtaistelujen ja uhkien kokonaismäärä vastaa 2020-luvun keskitasoa.

Suurin osa työtaisteluista, lähes 90 prosenttia, oli lakkoja tai lakonuhkia. Muut työtaistelutoimenpiteet olivat pääosin ylityökieltoja.

Työtaistelut painoutuivat vuoden ensimmäiselle neljännekselle, jolloin useat ammattiliitot organisoivat poliittisia työtaisteluja hallituksen valmistelemien työlainsäädäntöuudistusten vastustamiseksi.

Työtaisteluissa menetettiin vuonna 2024 yli 206 000 työpäivää ja niihin osallistui yli 105 000 työntekijää.

Työtaisteluihin osallistuneiden henkilöiden määrä oli lähes kaksinkertainen edellisvuoteen verrattuna. Menetettyjen työpäivien määrä oli selvästi yli kaksikertainen vuoden takaiseen verrattuna.

EK:n tilastoimat työtaistelut vuosina 2023 ja 2024

Vuosineljännes	Työtaisteluiden lukumäärä		Osallistuneet henkilöt		Menetetty työpäivät	
	2023	2024	2023	2024	2024	2024
1.	24	53	11 464	71 374	28 607	189 154
2.	10	9	883	2044	2 563	2 160
3.	7	0	1 481	0	1 252	0
4.	66	8	41 988	32 506	45 136	15 531
Koko vuosi	107	70	55 816	105 924	77 557	206 845

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto

MITÄ OVAT TYÖTAISTELUT?

Työtaistelulla tarkoitetaan työn väliaikaista tahallista keskeyttämistä, työstä kieltäytymistä, sen hidastamista tai muuta painostuskeinoa jonkin päämäärän saavuttamiseksi joko työntekijäpuolen tai työnantajapuolen taholta. Jotta kyse on työtaistelusta, on toimenpiteen oltava luonteeltaan joukkotoimenpide.

EK:n työtaistelutilaston sisältämät työtaistelut jaotellaan seuraaviin ryhmiin:

- **Lakko**, jolla tarkoitetaan työstä kieltäytymistä.
- **Saarto**, jolla tarkoitetaan työntekijöiden pidättäytymistä työsopimusten solmimisesta määrätyn työnantajan kanssa.
- **Jarrutus**, joka on työn tarkoituksellista hidastamista tai sen häiritsemistä.
- **Ylityökielto**, jossa noudatetaan vain säännöllistä työaika ja kieltäydytään kollektiivisesti yli- tai lisätyön tekemisestä.
- **Boikotti**, jolla tarkoitetaan työntekijöiden kieltäytymistä käyttää työssään esimerkiksi määrätyn alihankkijan tai toisen yrityksen toimittamia tarvikkeita tai palveluja. Boikotista on kysymys myös silloin, kun työntekijät julistavat jonkin yrityksen tuotteet tai palvelut ostokieltoon.
- **Työsulku**, joka on työnantajan toimeenpanema este työnteolle. Sulkua edeltää yleensä työntekijöiden toimeenpanema työtaistelu.

Myös **uhkaus** toimeenpanna työtaistelu tai kieltäytyminen yhteistoiminnasta voi muodostaa työtaistelutoimenpiteen.

Lakkojen kokonaismäärä alle 2010-luvun keskitason

Ilmoitetuista 70 työtaistelusta 59 oli lakkoja ja 3 oli lakonuhkia. Toteutuneista lakoista 8 eli 14 % oli laittomia. Lakkojen kokonaismäärä sekä laittomien lakkojen määrä laski vuoteen 2023 verrattuna.

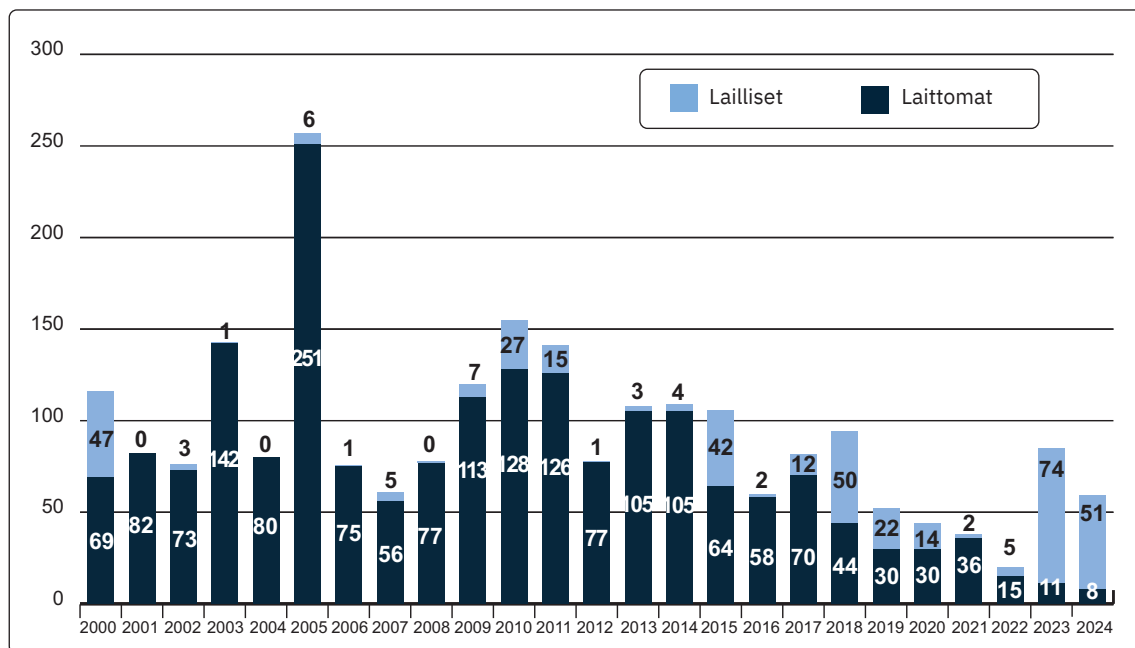
Laittomista lakoista aiheutui silti edelleen yrityksille merkittävää taloudellista vahinkoa.

Työtuomioistuimen käsittelyssä olleista vuoden 2024 aikana toteutuneista laittomista lakoista ai-

heutui yritysten oman arvion mukaan yhteensä yli 2,2 miljoonan euron suuruiset vahingot (n. 6,9 miljoonaa euroa vuonna 2023).

Työtaistelut ovat laittomia silloin, kun työtaistelu kohdistuu voimassa olevaan työehtosopimukseen tai kun työtaistelun osalta ei noudateta työriitalain edellyttämää ennakkoilmoitusaikaa.

Lakkojen määrä (pl. uhat) ja niiden laillisuus yritysten ilmoituksen mukaan

Työtaisteluista aiheutuneita menetyksiä eniten teollisuuden yrityksissä

Lukumäärällisesti työtaisteluista suurin osa eli 46 % oli teollisuusalojen yrityksissä. Palvelualojen osuus oli 39 % sekä kuljetuksen ja liikenteen osuus 11 %.

Työtaisteluissa eniten työtunteja menetti teollisuus, jonka osuus työaikamenetyksistä oli 69 %. Henkilömäärässä tarkasteltuna eniten työtaisteluihin osallistui henkilöitä niin ikään teollisuuden aloilla 73 % sekä palvelualoilla 16 %.

Työtaistelut päätoimialoittain vuonna 2024

Toimiala	Työtaistelut		Osallistuneet henkilöt		Menetettyt työtunnit	
	Lukumäärä	Osuus	Lukumäärä	Osuus	Lukumäärä	Osuus
Teollisuus	32	46 %	77 671	73 %	1 136 137	69 %
Rakentaminen	3	4 %	640	1 %	13 280	1 %
Kuljetus ja liikenne	8	11 %	10 275	10 %	328 375	20 %
Palvelut	27	39 %	17 338	16 %	176 969	11 %
Muut	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Yhteensä	70	100 %	105 924	100 %	1 654 760	100 %

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto

Poliittiset työtaistelut yleisin syy työtaisteluille vuonna 2024

Yleisimmät syyt työtaisteluihin vuonna 2024 olivat poliittiset työtaistelut (69 %) ja työehtosopimusneuvottelut (17 %). Valtaosa työtaisteluista aiheutuneista menetyksistä johtui poliittisista työtaisteluista: menetetyistä työtunneista 91 % ja työtaisteluihin osallistuneista sekä työtä vaille jääneistä henkilöistä 67 % liittyi poliittisiin työtaisteluihin. Poliittisten työtaisteluiden keskeisenä syynä oli hallituksen valmistelemien työlaainsäädäntöuudistusten vastustaminen.

Muita syitä olivat työnjohdollinen menettely, työn järjestelyt tai muu henkilöstöpolitiikkaan liittyvä syy (9 %), työvoiman vähennys tai sen uhka (3 %) sekä tukitoimenpiteet (1 %). Tunteamattomien syiden osuus työtaistelussa on 1 %.

Työnantajan työnjohto-oikeuteen yritettiin vaikuttaa laittomin työtaistelutoimin mm. painostamalla työnantajaa työvoiman vähentämiseen liittyvissä muutosneuvotteluissa sekä muissa töiden järjestelyyn tai henkilöstöpolitiikkaan liittyvissä tilanteissa.

Työtaistelutoimet, joiden perusteena on työvoiman vähennys tai sen uhka, töiden järjestely tai työnantajan henkilöstöpolitiikka kohdistuvat lähtökohtaisesti aina työehtosopimukseen. Työehtosopimuksen voimassa ollessa edellä mainituilla perusteilla järjestetyt työtaistelut ovat laittomia.

Työtaisteluiden lukumäärä ilmoitetun syyn mukaan 2024

Työtaistelujen syy	Työtaistelujen lukumäärä	Osuus
Palkkavaatimus tai muu palkkaerimielisyys	0	0 %
Työvoiman vähennys tai sen uhka	2	3 %
Työnjohdollinen menettely, työn järjestelyt tai muu henkilöstöpolitiikkaan liittyvä syy	6	9 %
Työolosuhteet, työsuojelu	0	0 %
Muu sisäinen syy	0	0 %
Työehtosopimusneuvottelut	12	17 %
Alan työehtosopimuksen soveltaminen esim. rajariidat	0	0 %
Tukitoimenpide	1	1 %
Muu ulkopuolinen syy, esim. poliittinen painostus	48	69 %
Syytä ei ilmoitettu/ei tiedossa	1	1 %
Yhteensä	70	100 %

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto

Työtaisteluista merkittäviä työaikamenetyksiä ja taloudellista vahinkoa

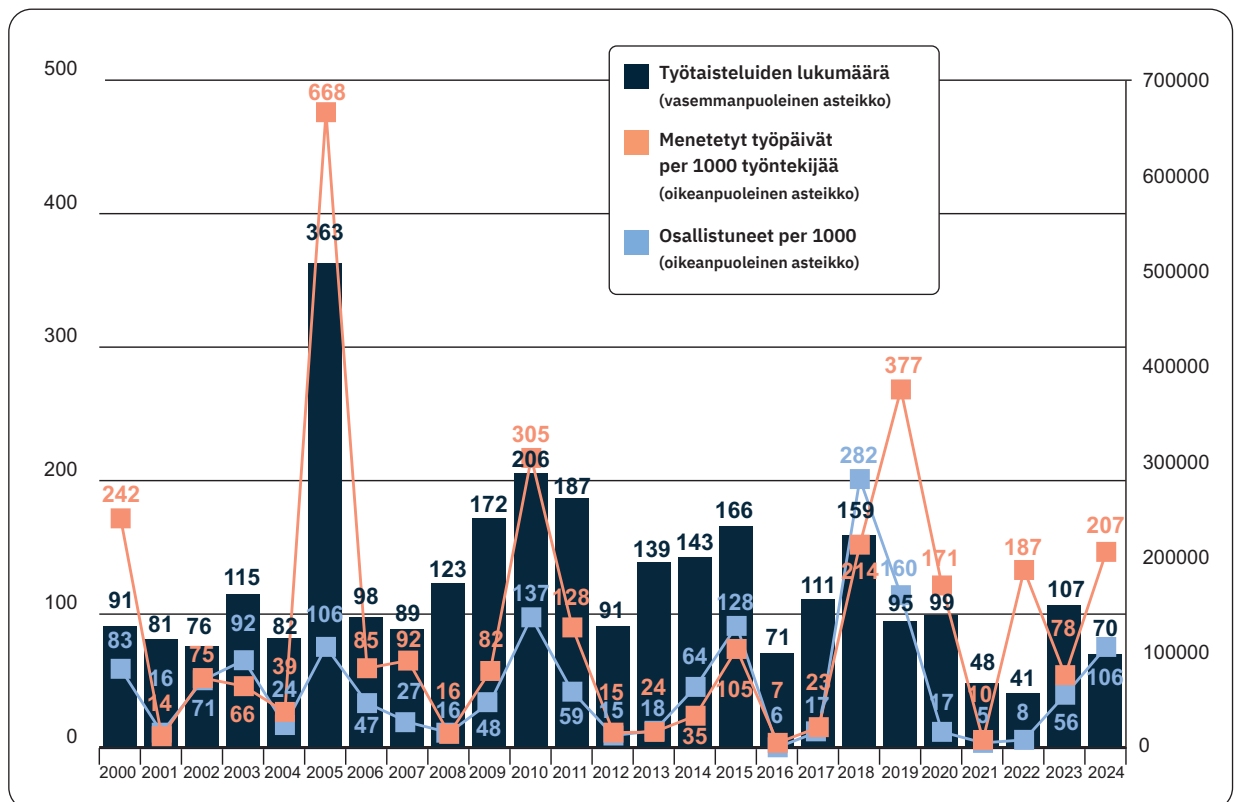
Perinteisesti työtaisteluista aiheutuvia menetyksiä on arvioitu työtaisteluista aiheutuvina työpäivien menetyksinä. Vuonna 2024 yrityksissä menetettiin yli 206 000 työpäivää työtaisteluiden seurauksena. Menetettyjen työpäivien määrä oli selvästi yli kaksikertainen vuoteen 2023 verrattuna ja ylitti 2010-luvun keskitason.

EK:n työtaistelutilastossa arvioidaan myös työtaisteluista aiheutuneiden taloudellisten menetysten kokonaismäärää. Yritysten arviot työtaisteluista

aiheutuneista menetyksistä vaihtelevat tuhansista euroista aina miljooniin euroihin asti työtaistelua kohden. Teollisuuden yritykset yhdessä palvelualojen kanssa kärsivät suurimmat vahingot vuonna 2024.

Merkittävimmät laittomista työtaisteluista aiheutuneet vahingot vuonna 2024 syntyivät yt-lain mukaisia muutosneuvotteluja, niiden jälkeisiä päätöksiä tai työnantajan henkilöstöpolitiikkaa vastaan suunnatuista työtaistelutoimista.

Työtaistelujen määrä ja työaikamenetykset

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto

Laittomista työtaisteluista tuomitut hyvityssakot alhaisia

Julkaisua varten tarkasteltiin työtuomioistuimen laittomia työtaisteluja koskevia ratkaisuja. Työtuomioistuin on antanut yksityisellä sektorilla vuonna 2024 toteutuneiden työtaistelujen osalta yhteensä 7 ratkaisua elokuun loppuun 2025 mennessä. Tuomioista käy ilmi, että ammattiosastot tuomittiin maksamaan vuonna 2024 järjestetyistä laittomista työtaisteluista hyvityssakkoja yhteensä 19 600 euroa (119 200 euroa vuonna 2023) ja ammattiliitot 6 200 euroa (33 700 euroa vuonna 2023). Yhteensä nämä tahot tuomittiin maksamaan hyvityssakkoja 25 800 euroa (152 900 euroa vuonna 2023).

Työtuomioistuimessa tuomittujen laittomien työtaisteluiden vahingot yritykset arvioivat oikeuskäsittelyissä yhteensä n. 2,2 miljoonan euron suuruisiksi (n. 6,9 miljoonaa euroa vuonna 2024).

Suhde työtuomioistuimessa tuomittujen hyvityssakkojen ja yrityksille laittomista työtaisteluista arvioitujen, mitattavissa olevien vahinkojen välillä osoittaa aiempien vuosien tapaan sen, että aiemman työrauhasääntelyn mukaiset seuraamukset laittomuuksista olivat mitättömän pienet aiheutuneisiin vahinkoihin nähden. Jatkossa jää nähtäväksi millainen vaikutus 18.5.2024 voimaan tulleella työrauhasääntelyn uudistuksella on laittomien työtaisteluiden ja hyvityssakkojen määrään. Uudistuksen myötä hyvityssakon yläraja on 150 000 euroa ja alaraja 10 000 euroa. Lisäksi jatkossa työntekijälle voidaan määrätä 200 euron suuruinen hyvitys, jos hän jatkaa sellaista työnseisausta, jonka tuomioistuin on katsonut lainvastaiseksi ja on tietoinen annetusta tuomiosta.

Esimerkkejä vuonna 2024 toteutuneista laittomista lakoista, niiden arvioidut vahingot ja työtuomioistuimen (TT) tuomitsemat hyvityssakot:

1. TT 2024:32

X Oy:n tehtaalla oli järjestetty ulosmarssi 11.–12.1.2024 siten, että työntekijät olivat menneet yksitellen lakkoon kahdeksi tunniksi ja olleet toisena päivänä kokonaan lakossa. Työtaisteluun osallistui 297 työntekijää. Työtaistelun syynä oli ollut yhtiön henkilöstöpolitiikka.

Lakon vuoksi tuotantoa menetettiin 1,5 miljoonan euron edestä. Samalla työtunteja menetettiin lähes 3 000 tuntia.

Työtuomioistuin tuomitsi ammattiosaston maksamaan hyvitystä työtaistelusta yhteensä 3 500 euroa.

2. TT 2024:38

Kyseessä oli työnantajaliiton kolmessa eri jäsenyhteisössä tapahtunutta työtaistelutoimea. X Oy:ssä 18 työntekijää osallistui työnseisaukseen, joka kesti yhteensä 18 tuntia. Y Oy:ssä noin 88 työntekijää ja Z Oy:ssä noin 100 työntekijää osallistui 50 minuutin mielenilmaukseen keskeyttämällä työnteon. Syynä oli yhtiön päätös ottaa aiemman niin sanotun ID-lippuedun sijaan käyttöön alennuskoodi, jolla maapalveluja alihankintana tuottavien yritysten työntekijät saivat alennusta tietyistä lipputyypistä.

Lakosta aiheutui rahallisesti noin 220 000 euron suuruiset vahingot. Lentoliikenteelle vahingot olivat merkittäviä, sillä työnseisaus viivästytti lentomatkustajia sekä matkatavaroita.

Työtuomioistuin tuomitsi ammattiosaston maksamaan hyvitystä 2 500 euroa ja työntekijäliiton 2 500 euroa.

3. TT 2025:11

X Oy:n tehtaalla oli järjestetty lakko 6.-7.5.2024. Pääluottamusmies on ilmoittanut työnantajalle lakon syyksi sen, että poliittisen lakon aikana 31.1.–2.2.2024 työnantaja oli teettänyt työtä lakon alaisella työntekijällä.

X Oy:n tehtaalla järjestettyyn lakkoon on osallistunut 396 työntekijää.

Lakosta aiheutui rahallisesti noin 220 000 euron suuriset vahingot. Lentoliikenteelle vahingot olivat merkittäviä, sillä työnseisaus viivästytti lentomatkustajia sekä matkatavaroita.

Työtuomioistuin tuomitsi ammattiosaston maksamaan hyvitystä 3 200 euroa ja työntekijäliiton 3 700 euroa.

Suomessa edelleen selvästi enemmän työtaisteluita ja laittomia lakkoja kuin Ruotsissa

Suomessa on aiempien vuosien tapaan työtaisteluita vuosittain moninkertainen määrä Ruotsiin verrattuna. Ruotsissa on ollut viimeisen viiden vuoden aikana yksi laitton lakko ja viimeisen kymmenen vuoden aikana yhteensä seitsemän laitonta lakkoa.

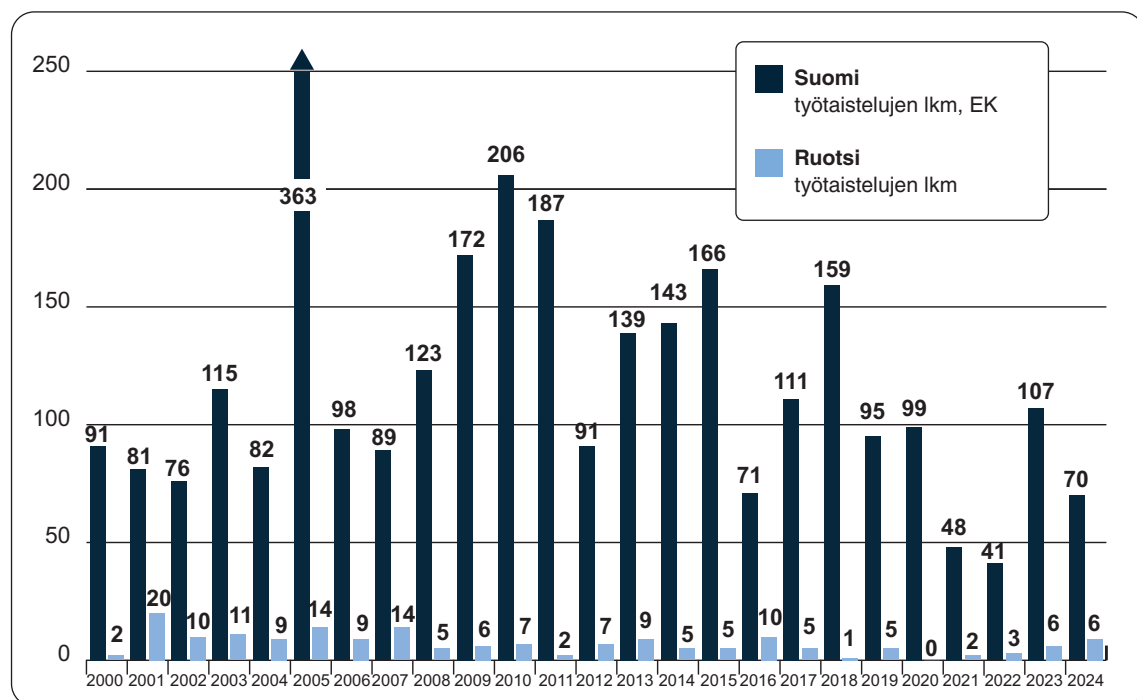
Laittomien lakkojen määrä väheni Ruotsissa merkittävästi 1990-luvun alussa. Silloin mm. muutettiin lainsäädäntöä siten, että yksittäisen työntekijän vahingonkorvausvastuulle laittomista lakoista ei ole laissa enää ylärajaa. Myös poliittisia työtaistelutoimia on tuomioistuinkäytännössä rajoitettu siten, että sallituiksi on katsottu lähtökohtaisesti vain lyhytkestoiset ja protestiluonteiset mielenilmaukset.

Elokuussa 2019 Ruotsin lainsäädännössä tuli voimaan työmarkkinaosapuolten yhteiseen esitykseen perustuvia lisärajoituksia työntekijöiden lakko-oikeuteen. Niiden mukaan ammattiliitto ei

saa ryhtyä työtaistelutoimiin sellaista työnantajaa kohtaan, joka on jo sidottu työehtosopimukseen, vaatiakseen voimassa olevan työehtosopimuksen korvaamista toisella sopimuksella, mikäli työtaistelun tavoitteena ei ole saavuttaa työrauhavelvoitteen sisältävä työehtosopimus, eikä asiasta ole ensin pyritty neuvottelemaan työnantajan kanssa. Mm. lailliseen työtaisteluun liittyvät myötätuntotyötaistelut ovat kuitenkin edelleen sallittuja.

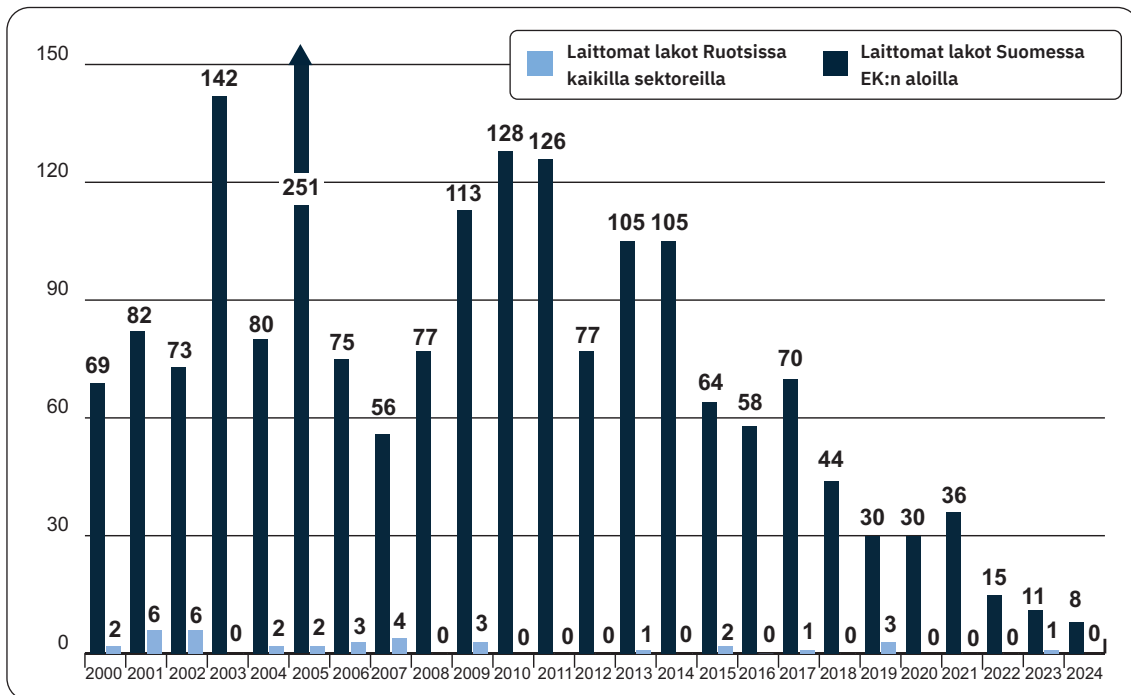
Suomen työrauhalainsäädäntöä on muutettu 18.5.2024 voimaan tulleilla uudistuksilla siten, että poliittisten työtaisteluiden enimmäiskesto on rajoitettu, suhteettomat myötätuntotyötaistelut kielletty ja lainvastaisista työtaisteluista tuomittavia hyvytysakkoja on korotettu huomattavasti. Nämä muutokset tulevat todennäköisesti vaikuttamaan työtaisteluiden määrään tulevaisuudessa.

Työtaistelujen lukumäärä Suomessa ja Ruotsissa

Lähde: Medlingsinstitutet, EK

Laittomien lakkojen (pl. uhkat) lukumäärä Suomessa ja Ruotsissa

Lähde: Medlingsinstitutet, EK

Työehtosopimuksella sovitaan työrauhasta

Työehtosopimus on työmarkkinajärjestöille tärkeä keino ohjata työsuhteiden sisältöä ja sopia samalla työrauhasta.

Jos työehtosopimusten tulkintaa koskevia erimielisyyksiä ei pystytä sopimaan työehtosopimusten mukaisessa neuvottelumenettelyssä, työtuomioistuin ratkaisee oikeusriidat.

Verkottuneessa taloudessa työrauhahäiriöt aiheuttavat yleensä mittavia vahinkoja myös ulkopuolisille. Näitä ovat muut yritykset ja niiden työntekijät, yritysten asiakkaat sekä suuri yleisö, joilla ei ole mitään mahdollisuuksia vaikuttaa itse kiistaan.

EK:N TYÖTAISTELUTILASTO

Elinkeinoelämän keskusliitto ja sen edeltäjäjärjestöt ovat keränneet tietoja työtaisteluista 1970-luvun alusta lähtien. EK:hon ja sen jäsenliittoihin järjestäytyneillä työnantajilla on ollut vuodesta 1971 alkaen jäsenyyteensä perustuva velvollisuus ilmoittaa työtaisteluista työnantajaliitoilleen. Nämä ovat puolestaan toimittaneet tiedot EK:lle.

EK:n työtaistelutilasto toimii myös Tilastokeskuksen laatimana virallisena työtaistelutilastona yksityisen sektorin osalta.

EK:n työtaistelutilaston piiriin kuuluvat kaikki jäsenyrityksissä toimeenpannut työtaistelut. Sellaisia paikallisia työtaistelutoimia, joista ei aiheudu yrityksille selkeästi menetettyjä työpäiviä, ilmoitetaan tilastoon kuitenkin harvoin. Työtaistelutilasto kattaa siten käytännössä kaikki lakot ja työsulut, mutta ei esimerkiksi kaikkia saartoja tai jarrutuksia. Myös suppeiden lakkojen osalta tilaston kattavuus voi olla jossain määrin puutteellinen. Näin ollen työtaisteluista on todennäköisesti enemmän kuin EK:n työtaistelutilasto kuvaa.

Työtaistelutilaston kattavuuden parantamiseksi ja tietosisällön täydentämiseksi työtaistelutilastointia on uudistettu vuoden 2009 alusta. Uusina tietoina kysytään myös tietoja työtaistelu-uhista.

Tilasto sisältää työtaistelutiedot myös eräiltä sellaisilta yksityisen sektorin aloilta, jotka eivät ole EK:n jäseniä (mm. Metsäteollisuus ja Autoliikenteen työnantajaliitto ALT).

EK:n työtaistelutilasto ei sisällä järjestäytymättömien työnantajien eikä julkisen sektorin työtaisteluista.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10) | 00131 Helsinki | Puh. 09 420 20
www.ek.fi